

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (kiinteiden kattamattomien kustannusten tuki 5 d §)

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry (jatkossa PAM) ottaa työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä kantaa luonnokseen hallituksen esitykseksi, joka koskee yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamista liittyen kiinteiden kattamattomien kustannusten tukeen.

PAM kannattaa esitystä ja pyrkimystä tuoda se nopeasti eduskunnan käsittelyyn haluten kuitenkin esittää seuraavat huomiot esityksen sisältöä ja jatkokäsittelyä koskien:

Kiinteiden kattamattomien kustannusten tukea kohdistettava myös henkilöstöravintoloille

Toisin kuin kevättä 2021 koskeneessa kattamattomien kiinteiden kustannusten tuessa, esitetyle tuelle ollaan nyt asettamassa edellytykseksi lain tai viranomaisen asettamien rajoitusten merkittävää vaikutusta yrityksen liikevaihtoon. Esitysluonnoksessa mainitaan erikseen, ettei viranomaisen asettamaa suositusta kuten etätyösuositusta katsota laissa tarkoitetuksi rajoitukseksi. Näin rajataan kiinteiden kattamattomien kustannusten tuen ulkopuolelle joukko yrityksiä, jotka olivat siihen keväällä 2021 oikeutettuja. Lopputulos on eräänlainen kahden aiemman tukimuodon, keskisuurten ja suurten yritysten sulkemiskorvauksen ja kattamattomien kiinteiden kustannusten tuen yhdistelmä.

Esitysluonnoksessa mainitaan, että kiinteiden kattamattomien kustannusten tuen periaatteena on tuen kohdistuminen epidemian hallintaan liittyvien viranomaistoimien vuoksi liikevaihdon laskusta kärsineille yrityksille. Sama periaate saavutettiin kustannustuen viidennen ja kuudennen hakukierroksen kohdalla sallimalla tuen hakeminen ensisijaisesti tietyillä toimialoilla toimiville yrityksille ilman vaatimusta juuri kyseisen yrityksen liikevaihtoon vaikuttaneista rajoitustoimista. Mukana kustannustuen edellä mainittujen kierrosten kohteena olevien toimialojen listalla ovat olleet henkilöstö- ja laitosruokalat.

Vaikka niiden aukioloon ei aina ole kohdistunut iltaravintoloita vastaavia suoria rajoituksia, henkilöstö- ja laitosruokalojen myynti on läpi koronaepidemian vaihdellut merkittävästi viranomaisten eri aikoina asettamien etätyö- ja opiskelusuositusten perusteella. Koska kiinteiden kattamattomien kustannusten tuen tarkoitus on lievittää kustannustuen ns. 2,3 miljoonan euron kiintiön riittämättömyyttä keskisuurten ja suurten yritysten kohdalla, on esitys nyky muodossaan asettamassa henkilöstö- ja laitosruokalojen toimialan keskiuuret ja suuret yritykset pieniä yrityksiä heikompaan asemaan. Monet toimialan yrityksistä ovat suuria toimijoita, joiden tappioita 2,3 miljoonan euron suuruinen tuen enimmäismäärä ei ole riittänyt kohtuullisesti korvaamaan. Kiinteiden kattamattomien kustannusten tuen edellisellä hakukierroksella tuen saajina olikin useampi henkilöstöruokala-alalla toimiva yritys.

PAM katsoo, että koronaepidemian aikana viranomaissuosituksista voimakkaasti kärsineet henkilöstö- ja laitosruokalat tulee sisällyttää kiinteiden kattamattomien kustannusten tuen piiriin joko laajentamalla rajoitusten kohteena olevan liikevaihdon määritelmää koskemaan myös suosituksia tai kohdistamalla tukea edellisten kustannustukikierrosten tapaan tietyille toimialoille ilman yrityskohtaista rajoitusten vaikutusten tarkastelua.

Kriisitoimialojen työntekijät tarvitsevat välittömästi tukea

Kriisitoimialojen yrityksille myönnettävät tuet ja korvaukset, jotka perustuvat liiketoiminnalle asetettujen rajoitusten ja suositusten aiheuttamiin tappioihin ja menetyksiin, ovat tarpeellisia, jotta nämä toimialat pystyvät palautumaan mahdollisimman hyvin koronaepidemian aiheuttamasta kriisistä. Yrityksille kohdistuvien tukien lisäksi tulee kuitenkin välittömästi ottaa valmisteluun myös tukimuodot, joilla korvataan kriisitoimialojen työntekijöille aiheutuneita ansionmenetyksiä sekä valmistaudutaan korvaamaan tulevia työntekijöiden elinkeinoille asetettuja rajoitteita reaaliaikaisesti yritysten palkanmaksujärjestelmien kautta.

Työttömyysturvan omavastuuajan poistosta huolimatta ansiosidonnainen työttömyysturva tuo pienituloisille työntekijöille vain noin 60 prosenttia työttömyyttä tai lomautusta edeltäneestä ansiosta. Ansionmenetykset ovat kasaantuneet koronaepidemian aikana, kun kriisitoimialojen työntekijöiden mahdollisuutta harjoittaa elinkeinojaan on rajoitettu toistuvasti. Nämä työntekijät ovat joutuneet kiristämään vyötä säästäten jopa ravinnon määrästä ja laadusta, turvautuneet viimesijaisiin etuuksiin sekä läheisten apuun ja jopa velkaantuneet selvittääkseen taloudellisesti toistuvista lomautuksista ja irtisanomisista.

Jos kriisitoimialojen työntekijät eivät saa pikaisesti tarvitsemaansa tukea, vaarantuu myös kustannustuelle asetettujen tavoitteiden toteutuminen. Esimerkiksi matkailu- ja ravintola-alalla työskentely koetaan tällä hetkellä erittäin turvattomaksi. Alalta on siirtynyt pois jo merkittävä joukko kokeneita ammattilaisia, ja jopa vasta valmistuneet osaajat suunnittelevat alanvaihtoa jouduttuaan heti työuransa alussa lomautuskierteeseen. Vaikka yritysten ajautuminen konkurssiin pystyttäisiin kustannustukien ja sulkemiskorvausten avulla pääasiassa estämään, ei yrityksillä tule olemaan toimintaedellytyksiä, jos osaava työvoima on siirtynyt pois tukien kohteena olevilta toimialoilta.

Helsingissä 18.3.2022

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Annika Rönni-Sällinen
Puheenjohtaja

Lisätietoja:
Olli Toivanen
Ekonomisti
puh. 045 204 3445
olli.toivanen@pam.fi